

OPPGAVE 1B

IDEOLOGISK HEGEMONI

Et av Antonio Gramsci mest kjente begreper er ideologisk og kulturelt hegemoni, og han blir kalt for overbyggings teoretiker. Gramsci tilhørte den kjente Frankfurterskolen som var spesielt opptatt av kritisk sosiologi, politikk og kultur. Teorien til Gramsci faller inn under den vestlige marxismen, han bygger videre på teoriene til Marx og Engels. Et hovedanliggende i marxismen er at samfunnet består av to samfunnsklasser med motstridende interesser, borger og proletar.

Gramsci mente at de kapitalistiske samfunnet ikke bare styres gjennom vold og makt, men også gjennom kulturelt og ideologisk hegemoni.

Det er den styrende klassens, borgernes, ideologi og kultur som styrer det kapitalistiske samfunnet. Ders meninger og synspunkter.

På denne måten har de makt til å bestemme hva som skal gjelde som legitimt og riktig i samfunnet. Dette er en form for undertrykking av arbeiderklassen, en skjult maktbruk.

Gjennom kirke, aviser, reklame styrer borgerne samfunnet og infiltrerer arbeiderklassen med sine ideologier. Denne maktbruken er å ~~manipulere~~ påtvinge arbeiderne interesser og meninger, som ikke er deres "egne". ~~manipulere~~

~~arbeiderne~~

Emnekode : SV-209
Kandidatnr. : 2031
Dato : 11.05.2015
Ark nr. : 2 av 10

På denne måten har borgerne måkt gjennom kulturelt og ideologisk hegemoni.

Gramsci mente at arbeiderklassen kunne gjøre opprør gjennom å bryte med den ideologiske hegemonien ved å gå ut av, og danne en egen "stille" kultur. Han bygget videre på Marx antagelser om at en revolusjon blant arbeiderklassen ville komme.

OPPGAVE 2C

FORMALPRAGMATIKKEN

Jurgen Habermas er en tysk, kjent sosiolog med en enorm produksjon bak seg. Han var også en del av Frankfurterskolen, men han mente at den kritiske og kulturelle sosiologien var mangelfull. Han ville studere det som skjer i mellommenneskelig samhandling. Hans mest kjente begreper er kommunikativ handling og formalpragmatikken. Vi bruker språket til å samhandle og realiserer våre handlingsplaner sånn at vi kan leve sammen på en fri og selvstendig måte.

Habermas mente det var to former for sosial handling, en strategisk handling som innebærer sanksjoner i positiv eller negativ retning og kommunikativ handling som innebærer at man "snakker" seg frem til en felles forståelse og eventuelt løsning.

Når vi møter andre mennesker i språklig

Emnekode : SV-209
Kandidatnr. : 2031
Dato : 11.05.2015
Ark nr. : 3 av 10

formidling etablerer vi en relasjon til ~~de~~ 3 forskjellige "verdner". Dette er formalpragmatikken til Habermas. Vi etablerer en relasjon til en ~~verden~~ objektiv verden av fakta som hendelser og tilstander, en sosial verden av normer og en subjektiv verden av indre tilstander som bare subjektet har tilgang til.

For å komme til en språklig enighet må disse formalpragmatiske kravene godtas av aktørene. De må være enige om at noen ting er sann eller sann, "kraften i det bedre argument" som Habermas ville sagt det. Problemet her blir jo at om aktørene aldri ville blitt enige, om alt skal problematiseres og argumenteres for, ville samfunnet utvikles til en evig diskusjon. På dette grunnlaget inntreffer han begrepet om livsverden som et komplementær begrep til kommunikativ handling.

Livsverden er en indre tilstand, noe som skjer i oss, dette er Habermas aktørperspektiv. Det er mange ting vi allerede er enige om, som vi ikke trenger å problematisere. Det er f.eks. ingen studenter som problematiserer at eksamen begynner klokka 09.00, eller at vi har en avtale om å møtes klokka 12. Det er mange ting vi tar for gitt, og begrepet om livsverden skal overlates kommunikativ handling til tross for risikoen rundt de formalpragmatiske kravene

OPPGAVE 2 A

AKTØR/STRUKTUR - HABITUS OG STRUKTURENS DUALITET.

Antony Giddens og Pierre Bourdieu er to av de mest kjente sosiologene gjennom historien.

De har flere felles trekk gjennom sine teorier, og de er begge opptatt av å finne en løsning på aktør-struktur problemet.

Giddens står for begrepet om strukturens dualitet, med dette mener han = struktur er både medium for og resultat av handling. Dette er Giddens løsning på aktør-struktur problemet.

Habitus begrepet er Bourdieus viktigste begrep, det er hans aktørperspektiv, på veien for å finne en løsning på aktør/struktur. Habitus kan kort defineres som = integrerte og kroppsliggjorte disposisjoner som regulerer hvordan vi handler, oppfatter og vurderer.

Det er handlings tilbøyeligheten for hvordan vi tenker og hvorfor vi handler som vi gjør.

Med disse to korte definisjonene av det viktigste begrepet til Giddens og Bourdieu, skal jeg nå gjøre rede for deres teorier og til slutt se på viktige felles trekk.

ANTONY GIDDENS

Han skilte mellom subjektivismen og objektivisme. Dette er hans aktør og strukturperspektiv.

Han mente at disse retningene satt hverandre

i ett gjensidig begrensende ~~situasjon~~^{forhold}, og der det var mye av det ene var det lite av det andre: jo friere aktør, desto mindre struktur og omvendt.

Han ville finne en måte å forene disse to perspektivene slik at aktør og struktur ikke bare er gjensidig begrenset, men gjensidig muliggjørende.

Strukturen i samfunnet eksisterer bare av å bli anvendt og derigjennom reproduseres av handlende aktører. Men samtidig er aktøren også avhengig av en allerede eksisterende struktur og handle innenfor.

En aktør handler for å realisere sin handlingsplan. Giddens ser på aktøren som kompetente samfunnsdeltagere som er bevisste hva de gjør og hvorfor, de er ikke hjelpelese ofre.

~~Den~~ Han ser aktøren som bærer av kyndighet og kapasitet, og det er disse to tingene som gjør aktørene kompetente.

Giddens opererer med en treleddet modell for handling som inneholder handlingsregulering, det vil si at vi er bevisst hva vi gjør og hvorfor, handlingsrasjonalisering som ~~er~~ innebærer at vi er i kontakt med våre grunner, og handlingsmotivasjon som er våre livsprosjekter. Dette vil si at i sum her har vi aktører som vet hva de gjør, de er i kontakt med grunnene for sine handlinger, som er en del av omfattende livsprosjekter som aktørene streber etter å realisere.

Emnekode : SV-209
Kandidatnr. : 2031
Dato : 11.05.2015
Ark nr. : 6 av 10

Giddens har en stratifikasjonsmodell for aktøren og hvilke ferdigheter de besitter. Han mente det var to lag: diskursiv bevissthet og praktiske bevissthet. Den diskursive bevissheten svarer til at vi er bevisst om hva og hvorfor, den praktiske bevissheten svarer til at vi "bare vet", f.eks. at vi bare vet hvordan vi skal sykle, eller hvordan vi tar på oss skoene. Det er i den praktiske bevissheten underbevissten vår ligger. Noen ganger kan ønsker opptre i "forvrent" form, han var inspirert av Freud her, dette kan f.eks. være at ønske om gode karakterer, egentlig handler om ~~at~~ at man ønsker å ta igjen den kjærligheten man ikke fikk fra foreldrene i oppveksten, og derfor fremtrer ønsket i forvrent form ubevisst for aktøren.

Nå som Giddens har tatt inn strukturen og den handlende aktøren inn i sin teori, må han forene disse uten at strukturen tar liv av aktøren eller omvendt, og dette gjør han i strukturens dualitet.

Som nevnt innledningsvis er dette hans løsning på aktør/struktur problemet: Struktur er både medium for og resultat av handling. Strukturen "strukturere" de handlende aktørene i samfunnet og legger føringer.

Mens den kompetente aktøren er avhengig av allerede eksisterende struktur, struktur eksisterer bare av å bli brukt og derigjennom reproducert av handlende aktører.

Emnekode : SV-209
Kandidatnr. : 2031
Dato : 11.05.2015
Ark nr. : 7 av 10

PIERRE BOURDIEU

Han skiller, i likhet med Giddens, også mellom objektivisme og subjektivisme. Han mente disse retningene var mangelfulle, og for å komme frem til en løsning på aktør/struktur problemet, måtte han foreta to epistemologiske brudd.

I det objektivistiske bruddet bryter han med aktørens hverdagskunnskaper, og ser på hvordan strukturen er satt sammen.

Nøkkelbegrepene her er sosialt rom, kapital og sosialt felt.

I det sosiale rommet finner vi klassestrukturen i samfunnet, det er her aktørene handler.

Bourdieu skilte mellom tre klasser: de dominerte, middelklassen og de dominerende. Kapital er ett sett av knappe ressurser aktørene ønsker seg og streber etter.

Kapitalen i samfunnet er delt opp i tre former: økonomisk kapital ser på som den viktigste kapitalen, det kan f.eks. være penger, aksjer, fint hus o.s.v. Kulturell kapital kan være dannelses, smak, utseende o.s.v. Denne kapitalformen kan ikke brukes opp og den forsterkes gjennom bruk. Den kan også gi makt gjennom utdanningssystemet i form av gode karakterer, prestisje, gode jobber og bra lønn (økonomisk kapital). Sosialt kapital består av nettverk, venner og familie. Det kan også dreie seg om hvem som er „innenfor“ og hvem som er „utenfor“.

Emnekode : SV-209
Kandidatnr. : 2031
Dato : 11.05.2015
Ark nr. : 8 av 10

Sosiale felt betegnes som felt innenfor det sosiale rommet, sånn som f.eks, vitenskapen, kunsten og politikken. Det sosiale felt ~~er~~ innebærer feltspesifikk kapital, dvs at aktørene som handler innenfor de forskjellige feltene er bærer av noenlunde samme mengde kapital, og noen lunde lik habitus som jeg kommer tilbake til etterpå. Innenfor hvert felt finnes det konflikter, spesielt om noen prøver å forbedre sin posisjon innenfor feltet.

Derfor finnes det en enighetskultur som Bourdieu kaller doxa, dette innebærer at det finnes et system av koder og regler for hva man kan gjøre og ikke.

Etter at Bourdieu har sett på strukturen i samfunnet gjennom det objektivistiske bruddet, er det på tide å hente inn den kreative og kompetente aktøren i sin samfunnsteori. Nøkkelbegrepet blir da habitus.

Innledningsvis definerte jeg habitus som integrerte og kroppsliggjorte disposisjoner som regulerer hvordan vi handler, oppfatter og vurderer. Det er handlingstilbøyeligheten for hvordan vi tenker og hvorfor vi handler som vi gjør. Dette er aktørperspektivet til Bourdieu. Habitus er kroppsliggjort, det er en del av vår personlighet, den legger føringer og hjelper oss til å fungere i samfunnslivet, det er visse ting vi "bare vet". Habitus hjelper oss også til å ivareta våre interesser, det er det som skjer

Emnekode : SV-209
Kandidatnr. : 2031
Dato : 11.05.2015
Ark nr. : 9 av 10

inni oss, vi kan ikke bare plutselig bestemme oss for å bli en annen? som tidligere nevnt er habitus klasespesifikk, altså hvor vi er plassert i det sosiale rom og felt. De som har vokst opp under noenlunde like miljøer, utvikler noenlunde lik habitus. Det er derfor vi går bedre overens med noen, og dårligere med andre som har en helt forskjellig habitus.

Nå som Bourdieu har tatt for seg både det objektivistiske og det subjektivistiske bruddet, må han bygge bro over og prøve å forene de to retningene i en ny syntese.

I likhet med Giddens ser Bourdieu også at både aktør og struktur er gjensidig avhengig og ~~en~~ gjensidig muliggjørende. Struktur er avhengig av handlende aktører som gjør bruk av og derigjennom reproducerer strukturen i samfunnet. Her gjelder det sosialt rom, felt og kapital.

Samtidig er aktør avhengig av en allerede eksisterende struktur som legger føringer for deres handlingstilbøyelighet (habitus). Pilen går begge veier, de er gjensidig avhengig av hverandre.

AKTØR ↔ STRUKTUR

Dette er Bourdieus løsning på aktør/struktur problemet.

Emnekode : SV-209
Kandidatnr. : 2031
Dato : 11.05.2015
Ark nr. : 10 av 10

Etter å ha sett på strukturasjonsteorien til Giddens og Bourdieus løsning på aktør og struktur, kan vi se mange fellestrøk. Begge opererer med aktørbegrepet subjektivismen, og har ~~en~~ stor tro på den handlende aktøren som bevisst og kompetente samfunnsdeltakere. Innledningsvis definerte jeg habitus begrepet som er Bourdieus aktørperspektiv.

Begge teoriene går også ut fra en objektivistisk retning som er strukturen i samfunnet. Strukturens dualitet: struktur er medium for og resultat av handling. Dette er Giddens løsning på aktør/struktur-problemet og er selve kjernen i hans strukturasjonsteori.

Bourdieu og Giddens ser strukturen som avhengig av handlende aktører som bruker den og derigjennom reproduserer den. Samtidig som aktør er avhengig av en allerede eksisterende struktur som legger føringer for deres handlinger. Som Giddens sa „strukturere“ strukturen de handlende aktørene, mens habitus hjelper oss med å regulere hvordan vi handler oppfatter og vurderer.